

**ТОРГОВЕЛЬНЕ ТА ІНВЕСТИЦІЙНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО
МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ¹**
(січень-вересень 2014 р. / січень-вересень 2015 р.)

ТОРГІВЛЯ ТОВАРАМИ ТА ПОСЛУГАМИ²

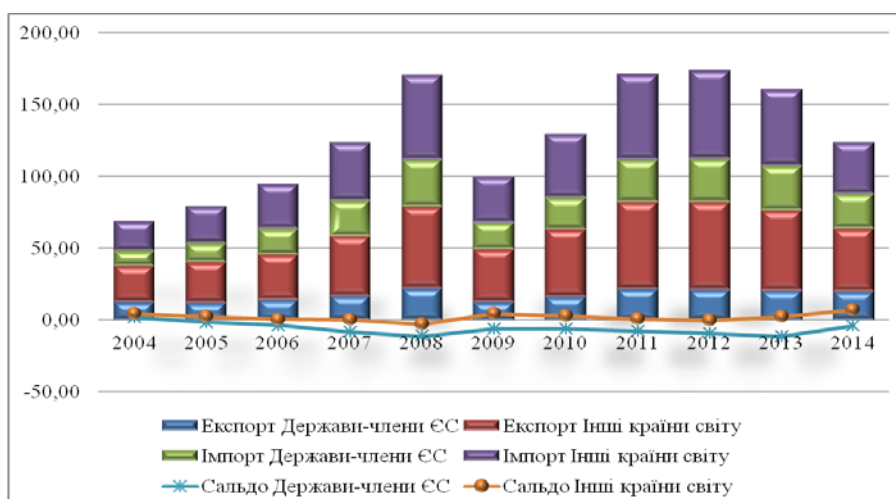
**Зовнішня торгівля товарами та послугами України
з країнами світу, в тому числі з Європейським Союзом у 2004 – 2014 роках**

(згідно з даними Держстату)

Таблиця 1
(млн.дол.США)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ¹
ЗТО всього	68 978,9	79 434,6	94 627,2	123 933,7	170 476,3	99 900,7	129 377,6	171 044,2	173 701,7	160 728,8	123 897,3
у т.ч. з ЄС	23 011,1	25 490,3	32 348,0	41 711,3	54 898,9	30 954,5	38 373,3	50 726,4	50 703,9	51 560,0	44 297,4
<i>Питома вага ЄС</i>	33,4%	32,1%	34,2%	33,7%	32,2%	31,0%	29,7%	29,7%	29,20%	32,1%	35,8%
Експорт всього	37 974,0	40 363,2	45 873,2	58 335,0	78 743,8	49 294,0	63 189,9	82 202,1	82 337,4	76 126,5	63 890,5
у т.ч. до ЄС	12 567,6	11 999,8	14 363,0	16 896,1	22 194,8	12 519,8	16 250,3	21 579,7	20 876,0	20 361,2	20 302,1
<i>Питома вага ЄС</i>	33,1%	29,7%	31,3%	29,0%	28,2%	25,4%	25,7%	26,3%	25,40%	26,7%	31,80%
Імпорт всього	31 004,9	39 071,4	48 754,0	65 598,7	92 002,5	50 606,6	66 187,7	88 842,1	91 364,30	84 602,3	60 006,8
у т.ч. з ЄС	10 443,5	13 490,5	17 985,0	24 815,2	32 704,1	18 434,7	22 123,0	29 146,7	29 827,90	31 198,8	23 995,3
<i>Питома вага ЄС</i>	33,7%	34,5%	36,9%	37,8%	35,5%	36,4%	33,4%	32,8%	32,6%	36,9%	40,0%
Сальдо всього	6 969,1	1 291,8	-2 880,8	-7 263,7	-13 258,7	-1 312,6	-2 997,7	-6 640,0	-9 026,90	-8 475,8	3 883,7
у т.ч. з ЄС	2 124,1	-1 490,7	-3 622,0	-7 919,1	-10 509,3	-5 914,9	-5 872,7	-7 566,9	-8 951,80	-10 837,6	-3 693,2

Діаграма 1

У звітному періоді (9 місяців 2015 р.) Європейський Союз залишається одним із основних торговельних партнерів України з **питомою вагою торгівлі товарами та послугами 36,5%** від загального обсягу торгівлі України (у порівнянні з аналогічним періодом минулого року збільшилася на 1,2 відсоткові пункти). Також на жаль констатується зниження обсягів торгівлі з державами-членами ЄС. Водночас, на фоні загального скорочення обсягів торгівлі України (на 31,5%), скорочення торгівлі з державами-членами ЄС відбулося на 29,3% (або на **9 900,8 млн.дол.США**).

У звітному періоді продовжує спостерігатись тенденція загального падіння обсягів експорту України до країн світу (на 30,8% або на **15 310,7 млн.дол.США**). В свою чергу, **обсяги експорту до ЄС зменшилися** на 31,4% (або на **4 999,3 млн.дол.США**) та склалися в обсязі **10 923,9 млн.дол.США**. При цьому, **питома вага експорту товарів та послуг до країн ЄС** за згаданий період зменшилася на 0,3 відсоткові пункти (далі – в.п.) та склала **31,8%** від загального обсягу експорту товарів та послуг України.

¹ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя.

² Для уникнення з 2013 року подвійного обліку загальні обсяги товарів та послуг розраховані за формулою: усього (товари і послуги) = товари + послуги - вартість послуг з переробки давальницької сировини, (вартість послуг з переробки давальницької сировини у січні-вересні 2014 року: в експорті - 459,8 млн.дол., в імпорті - 8,8 млн.дол.; у січні-вересні 2015 року: в експорті - 434,0 млн.дол., а в імпорті - 2,2 млн.дол.).

Також відбулося значне скорочення обсягів імпорту з ЄС у грошовому вимірі (на 27,4% або на **4 901,5 млн.дол.США**). Водночас, **питома вага імпорту з країн ЄС** за згаданий період збільшилася на 2,8 в. п. та склала **41,7%** від загального обсягу імпорту в Україну.

У двосторонній торгівлі між Україною та ЄС за 9 місяців 2015 року сальдо склалося **негативним (- 2 044,5 млн.дол.США)** та збільшилося у порівнянні з аналогічним періодом 2014 року на **97,9 млн.дол.США** (табл. 2).

Таблиця 2

**Зовнішня торгівля товарами та послугами України
з країнами світу, в тому числі з Європейським Союзом**

(згідно з даними Держстату)

	I-IX 2014 рік	I-IX 2015 рік	2015/2014	
			млн. дол.	%
ЗТО всього по Україні	95 616,8	65 453,1	-30 163,7	68,5
у т.ч. ЗТО з ЄС	33 793,2	23 892,3	-9 900,8	70,7
<i>Питома вага у загальному обсязі</i>	35,3%	36,5%		
Експорт всього з України	49 658,9	34 348,2	-15 310,7	69,2
у т.ч. експорт до ЄС	15 923,3	10 923,9	-4 999,3	68,6
<i>Питома вага у загальному обсязі</i>	32,1%	31,8%		
Імпорт всього до України	45 957,9	31 104,9	-14 853,0	67,7
у т.ч. імпорт з ЄС	17 869,9	12 968,4	-4 901,5	72,6
<i>Питома вага у загальному обсязі</i>	38,9%	41,7%		
Сальдо всього по Україні	3 701,1	3 243,3	-457,7	
у т.ч. з ЄС	-1 946,6	-2 044,5	-97,9	

Основні торговельні партнери України:

Німеччина (18,6%), Польща (13,7%), Італія (9,1%), Угорщина (8,4%), Великобританія (6,6%), Нідерланди (4,8%), Франція (4,8%).

Основні країни-імпортери (український експорт):

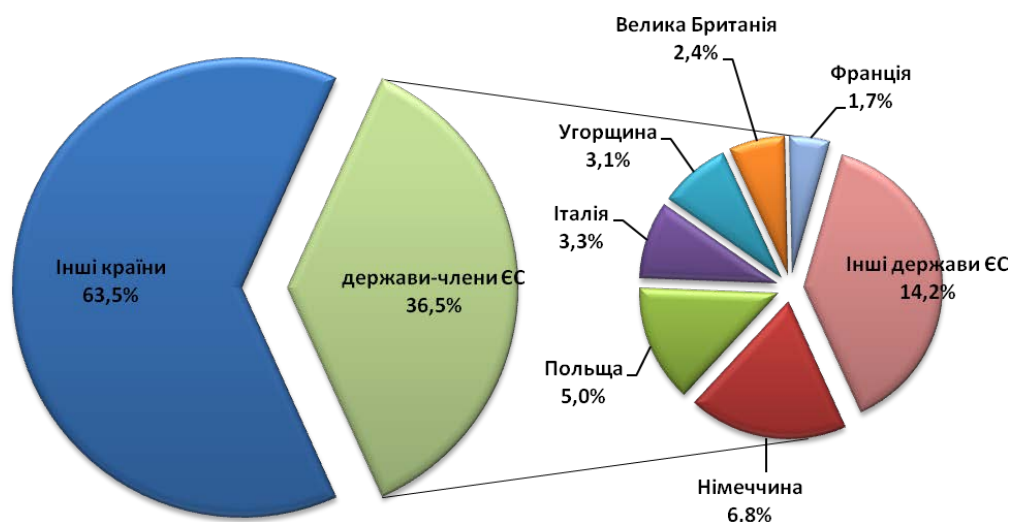
Польща (14,0%), Італія (13,4%), Німеччина (10,6%), Нідерланди (6,5%), Угорщина (6,2%), Великобританія (6,0%).

Основні країни-експортери (український імпорт):

Німеччина (25,3%), Польща (13,5%), Угорщина (10,2%), Великобританія (7,1%), Франція (5,6%), Італія (5,4%), Нідерланди (3,3%).

Діаграма 2

**Географічна структура зовнішньої торгівлі товарами та послугами України
(січень - вересень 2015 року)**

ТОРГІВЛЯ ТОВАРАМИ³

У торгівлі товарами між Україною та ЄС також спостерігається скорочення. Так, обсяги торгівлі товарами у грошовому виразі скоротилися на 29,2% (або на **8 414,1 млн.дол.США**) та склалися в обсязі **20 393,6 млн.дол.США** (табл. 3). Водночас, **питома вага торгівлі товарами між Україною та ЄС за 9 місяців 2015 року збільшилася на 2,1 в. п. та склала 36,8%** від загального обсягу торгівлі товарами України. При цьому:

обсяги експорту товарів у грошовому виразі скоротилися на 30,4% (або на **4 037,2 млн. дол. США**) та склалися в обсязі **9 245,5 млн.дол.США** (питома вага експорту товарів до країн ЄС за згаданий період збільшилася на 1,1 в. п. та склала **32,9%** від загального обсягу експорту товарів України);

обсяги імпорту товарів у грошовому виразі скоротилися на 28,2% (або на **4 376,9 млн. дол. США**) та склалися в обсязі **11 148,1 млн.дол.США** (питома вага імпорту товарів з країн ЄС за згаданий період збільшилася на 3,0 в. п. та склала **40,7%** від загального обсягу імпорту товарів в Україну).

У двосторонній торгівлі товарами між Україною та ЄС за 9 місяців 2015 року сальдо склалося **негативним (- 1 902,6 млн.дол.США)** та у порівнянні з аналогічним періодом 2014 року зменшилося на **339,7 млн.дол.США**.

Таблиця 3

Зовнішня торгівля товарами України з країнами світу, в тому числі з Європейським Союзом

(згідно з даними Держстату)

	I-IX 2014 рік	I-IX 2015 рік	2015/2014	
			млн. дол.	%
ЗТО всього по Україні	83 005,8	55 489,7	-27 516,1	66,9
у т.ч. ЗТО з ЄС	28 807,7	20 393,6	-8 414,1	70,8
<i>Питома вага у загальному обсязі</i>	<i>34,7%</i>	<i>36,8%</i>		
Експорт всього з України	41 791,5	28 113,3	-13 678,2	67,3
у т.ч. експорт до ЄС	13 282,7	9 245,5	-4 037,2	69,6
<i>Питома вага у загальному обсязі</i>	<i>31,8%</i>	<i>32,9%</i>		
Імпорт всього до України	41 214,2	27 376,3	-13 837,9	66,4
у т.ч. імпорт з ЄС	15 525,0	11 148,1	-4 376,9	71,8
<i>Питома вага у загальному обсязі</i>	<i>37,7%</i>	<i>40,7%</i>		
Сальдо всього по Україні	577,3	737,0	159,7	
у т.ч. з ЄС	-2 242,3	-1 902,6	339,7	

Основні торговельні партнери України за зазначений період:

Німеччина (19,2%), Польща (15,4%), Італія (10,1%), Угорщина (9,5%), Франція (4,9%), Нідерланди (4,7%), Іспанія (4,6%).

Основні країни-імпортери (український експорт до ЄС):

Польща (15,7%), Італія (15,0%), Німеччина (10,3%), Угорщина (7,0%), Нідерланди (6,9%), Іспанія (6,8).

Основні країни-експортери (імпорт з ЄС):

Німеччина (26,7%), Польща (15,1%), Угорщина (11,5%), Італія (6,1%), Франція (5,9%).

³ Зовнішня торгівля товарами враховує вартість давальницької сировини і готової продукції з неї, в яку включена вартість послуг по переробці.

Основні товарні групи українського експорту до країн ЄС
(січень-вересень 2014 р. / січень-вересень 2015 р.)

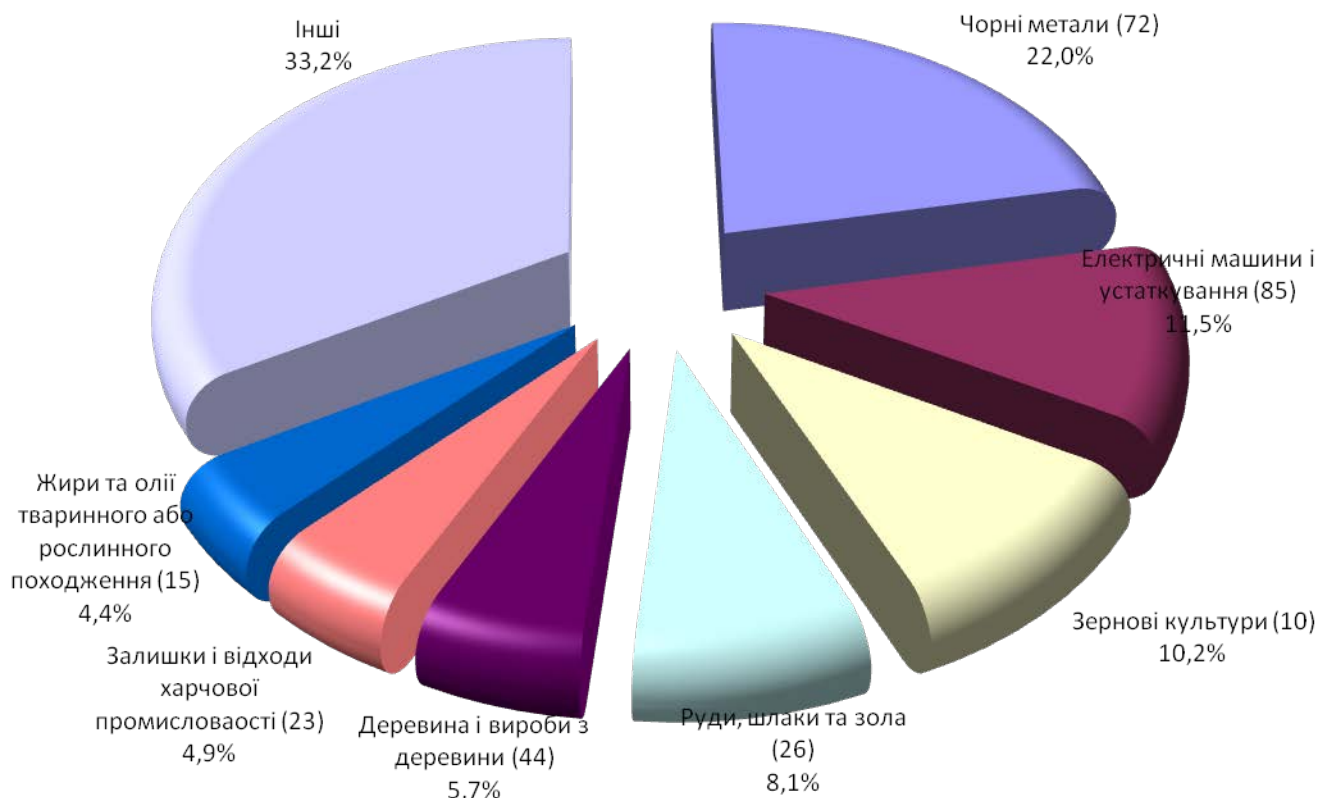
Таблиця 4

Назва (товарна група УКТЗЕД)	Обсяги експорту (млн.дол.США)		2015/ 2014,%	частка у торгівлі з ЄС,%	
	2014 рік	2015 рік		2014 рік	2015 рік
Чорні метали (72)	3 127,9	2 035,5	65,1	23,5	22,0
Електричні машини і устаткування (85)	1 222,7	1 060,1	86,7	9,2	11,5
Зернові культури (10)	1 487,4	947,3	63,7	11,2	10,2
Руди, шлаки та зола (26)	1 254,7	748,0	59,6	9,4	8,1
Деревина і вироби з деревини (44)	568,2	528,7	93,1	4,3	5,7
Залишки і відходи харчової промисловості (23)	591,0	454,3	76,9	4,4	4,9
Жири та олії тваринного або рослинного походження (15)	630,0	402,8	63,9	4,7	4,4

Питома вага зазначених товарів у загальному обсязі експорту України до держав-членів ЄС за звітний період склала 66,8% або 6 176,7 млн.дол.США.

Діаграма 3

Структура експорту товарів до країн ЄС
(січень - вересень 2015 року)

Основні товарні групи українського імпорту з країн ЄС
(січень-вересень 2014 р. / січень-вересень 2015 р.)

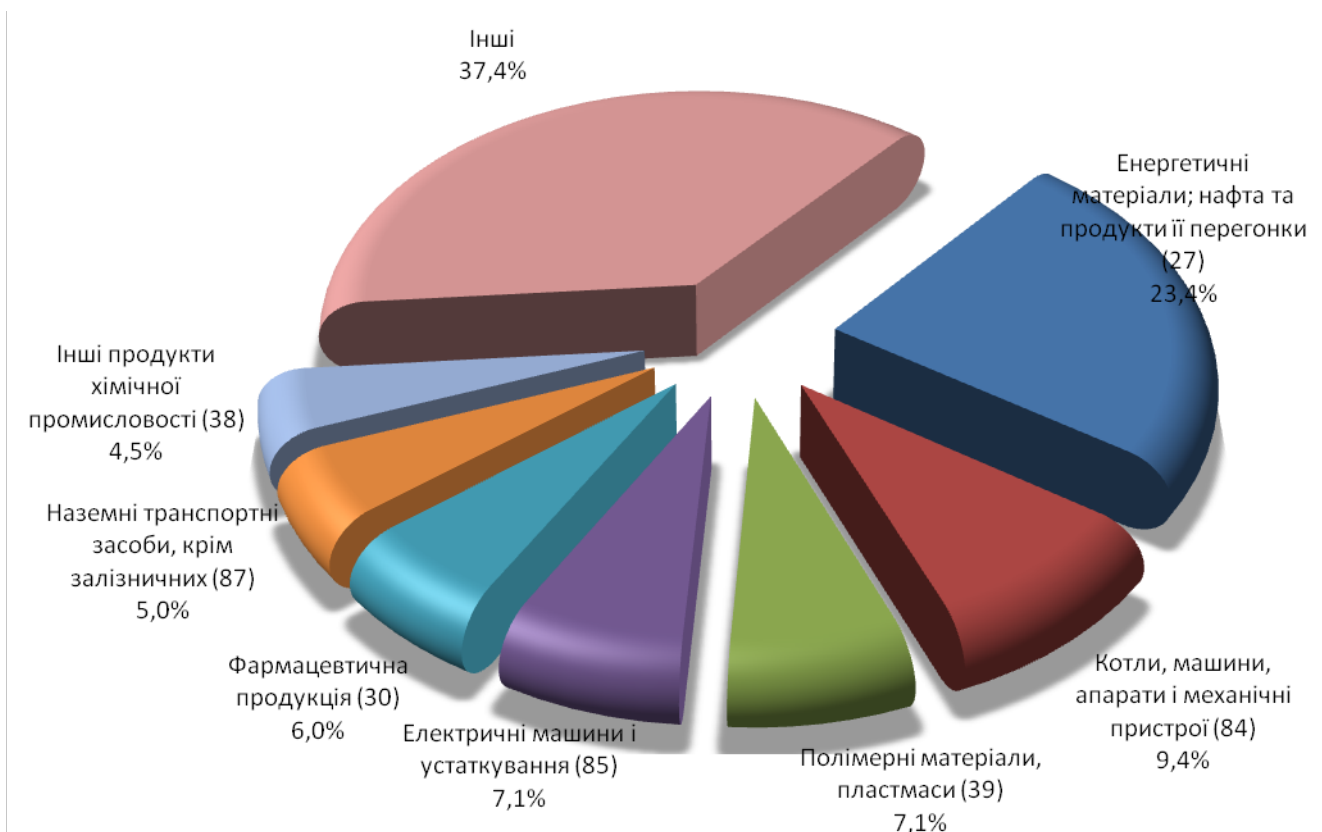
Таблиця 5

Назва (товарна група УКТЗЕД)	Обсяги імпорту (млн.дол.США)		2015/ 2014,%	частка у торгівлі з ЄС,%	
	2014 рік	2015 рік		2014 рік	2015 рік
Енергетичні матеріали; нафта та продукти її перегонки (27)	2 421,4	2 614,1	108,0	15,6	23,4
Котли, машини, апарати і механічні пристрої (84)	1 720,2	1 047,1	60,9	11,1	9,4
Полімерні матеріали, пластмаси (39)	1 103,8	794,4	72,0	7,1	7,1
Електричні машини і устаткування (85)	1 039,3	791,4	76,1	6,7	7,1
Фармацевтична продукція (30)	1 355,7	668,4	49,3	8,7	6,0
Наземні транспортні засоби, крім залізничних (87)	914,8	562,2	61,5	5,9	5,0
Інші продукти хімічної промисловості (38)	508,3	498,5	98,1	3,3	4,5

Питома вага зазначених товарів у загальному обсязі імпорту з держав-членів ЄС за звітний період склала 62,6% або 6 976,1 млн.дол.США.

Діаграма 4

Структура імпорту товарів з країн ЄС
(січень - вересень 2015 року)

ТОРГІВЛЯ ПОСЛУГАМИ⁴

У торгівлі послугами також спостерігається скорочення. обсяги торгівлі послугами у грошовому виразі скоротилися на 27,9% (або на **1 519,2 млн.дол.США**) та склалися в обсязі **3 934,9 млн.дол.США** (табл. 6). **Питома вага торгівлі послугами** між Україною та ЄС за 9 місяців 2015 року зменшилася на 3,5 в. п. та склала **36,4%** від загального обсягу торгівлі послугами України. При цьому:

обсяги експорту послуг у грошовому виразі скоротилися на 31,9% (або на **988,0 млн.дол.США**) та склалися в обсязі **2 112,4 млн.дол. США**. (**питома вага експорту послуг до країн ЄС зменшилася** на 4,8 в. п. та склала **30,1%** від загального обсягу експорту послуг України);

обсяги імпорту послуг у грошовому виразі скоротилися на 22,6% (або на **531,2 млн.дол.США**) та склалися в обсязі **1 822,5 млн. дол. США**. (**питома вага імпорту послуг з країн ЄС** за згаданий період скоротилася на 1,2 в. п. та склала **48,1%** від загального обсягу імпорту послуг в Україну).

У двосторонній торгівлі між Україною та ЄС склалося **позитивне сальдо**, яке зменшилось у порівнянні з аналогічним періодом минулого року на **456,7 млн. дол. США** та склалося у розмірі **289,9 млн.дол.США**.

Таблиця 6

Зовнішня торгівля послугами України з країнами світу, в тому числі з Європейським Союзом

(згідно з даними Держстату)

	I-IX 2014 рік	I-IX 2015 рік	2015/2014	
			млн. дол.	%
ЗТО всього по Україні	13 670,5	10 806,0	-2 864,5	79,0
у т.ч. ЗТО з ЄС	5 454,1	3 934,9	-1 519,2	72,1
<i>Питома вага у загальному обсязі</i>	<i>39,9%</i>	<i>36,4%</i>		
Експорт всього з України	8 892,5	7 020,5	-1 872,0	78,9
у т.ч. експорт до ЄС	3 100,4	2 112,4	-988,0	68,1
<i>Питома вага у загальному обсязі</i>	<i>34,9%</i>	<i>30,1%</i>		
Імпорт всього до України	4 778,0	3 785,5	-992,5	79,2
у т.ч. імпорт з ЄС	2 353,7	1 822,5	-531,2	77,4
<i>Питома вага у загальному обсязі</i>	<i>49,3%</i>	<i>48,1%</i>		
Сальдо всього по Україні	4 114,5	3 235,0	-879,5	
у т.ч. з ЄС	746,7	289,9	-456,7	

Основні торговельні партнери України за зазначений період:

Великобританія (22,4%), Німеччина (16,3%), Кіпр (10,5%), Польща (5,1%), Нідерланди (4,7), Австрія (4,4%).

Основні країни-імпортери (український експорт до ЄС):

Великобританія (18,9%), Німеччина (15,5%), Кіпр (8,8%), Польща (6,2%), Австрія (5,1%).

Основні країни-експортери (імпорт з ЄС):

Великобританія (26,5%), Німеччина (17,4%), Кіпр (12,4%), Нідерланди (6,1%).

⁴ З 2013 р. запроваджена нова методологія та система обліку у статистиці зовнішньої торгівлі послугами, яка враховує послуги з переробки давальницької сировини для реалізації за кордоном

ІНВЕСТИЦІЙНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО (станом на 01.10.2015)

Надходження прямих іноземних інвестицій в Україну з країн - членів ЄС⁵

Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій (далі – ПІІ), внесених в Україну на 01.10.2015, склав 43 949,4 млн.дол.США. При цьому, обсяг ПІІ з країн-членів Європейського Союзу склав 33 948,5 млн.дол.США, що становить 77,2% від загального обсягу прямих іноземних інвестицій, здійснених країнами світу в українську економіку.

Таблиця 7

Динаміка надходжень прямих іноземних інвестицій в Україну, в тому числі з ЄС

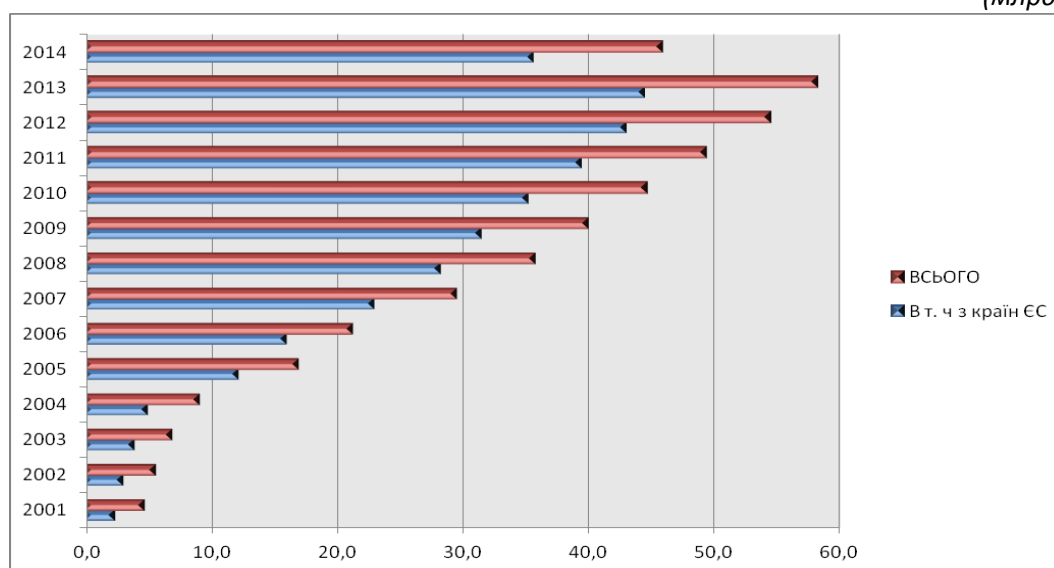
(млрд. дол. США)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ВСЬОГО	4,6	5,5	6,8	9,0	16,9	21,2	29,5	35,7	40,0	44,7	49,4	54,5	58,2	45,9
В т.ч. з країн ЄС	2,3	2,9	3,8	4,9	12,1	15,9	22,9	28,2	31,4	35,2	39,4	43,0	44,4	35,6
Питома вага країн ЄС,%	51,4	53,6	56,9	55,4	71,5	75,2	77,8	78,9	78,3	78,8	79,8	78,9	76,4	77,5

Діаграма 5

Динаміка надходження іноземних інвестицій в Україну з країн - членів ЄС у 2001 – 2014 рр.

(млрд. дол. США)

Відтік прямих іноземних інвестицій, здійснених країнами світу з української економіки за період з 01.10.2014 по 01.10.2015 становить 4 573,2 млн.дол.США, в т.ч. з країн-членів Європейського Союзу – 3 632,4 млн.дол.США.

Основні країни-інвестори:

Кіпр – 12 187,6 млн.дол.США, (27,7% від загального обсягу ПІІ в економіку України або 35,9% від обсягу інвестицій з країн ЄС);

Нідерланди – 5 702,0 млн.дол.США (13,0% та 16,8% відповідно);

Німеччина – 5 460,4 млн.дол.США (12,4% та 16,1% відповідно);

Австрія – 2 639,6 млн.дол.США (6,0% та 7,8% відповідно).

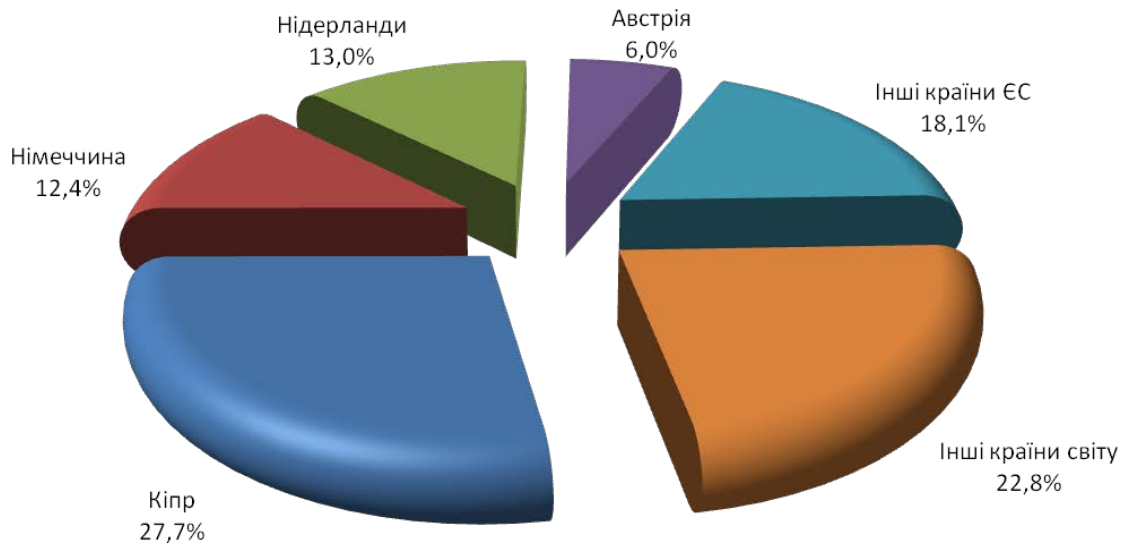
Кіпр, Нідерланди, Німеччина та Австрія є не лише найбільшими інвесторами серед країн ЄС, але входять і до десяти країн світу, що здійснюють найбільші за обсягами інвестиції в Україну, відповідно займають *перше, друге, третє та п'яте* місця.

⁵ у зв'язку з тим, що, за даними Держстату, прямі іноземні інвестиції в Україну з країн-членів ЄС надійшли не більше, ніж від 2 суб'єктів підприємництва, інформація щодо їх обсягу за видами економічної діяльності є конфіденційною згідно із законом України "Про державну статистику".

Найбільший приріст прямих іноземних інвестицій в економіку України із країн ЄС за період з 01.10.2014 по 01.10.2015 року становить: 492,8 млн.дол.США з Нідерландів; 33,1 млн.дол.США з Угорщини; 15,8 млн.дол.США з Мальти.

Діаграма 6

Структура надходжень прямих іноземних інвестицій в Україну

Надходження прямих інвестицій з України до країн-членів ЄС⁶

Загальний обсяг прямих інвестицій з України станом на 01.10.2015 становить 6 232,0 млн.дол.США, в т.ч. до країн-членів Європейського Союзу 5 977,2 млн.дол.США, що складає 99,5% від загального обсягу українських інвестицій, залучених до країн світу.

Основні країни-інвестування:

Кіпр – 5 817,6 млн.дол.США (93,4% від загального обсягу українських інвестицій або 97,3% від обсягу українських інвестицій до країн ЄС);

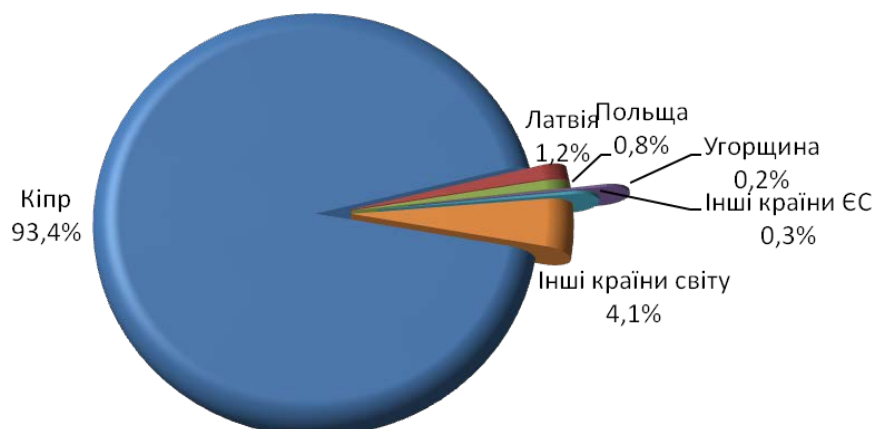
Латвія – 76,9 млн.дол.США (1,2% або 1,3% відповідно);

Польща – 50,3 млн.дол.США (0,8% та 0,8% відповідно);

Угорщина – 14,8 млн.дол.США (0,2% та 0,2% відповідно).

Діаграма 7

Структура надходжень прямих іноземних інвестицій з України

⁶ у зв'язку з тим, що, за даними Держкомстату, прямі інвестиції з України до деяких країн надійшли не більше, ніж від 2 суб'єктів підприємництва, інформація щодо їх обсягу за видами економічної діяльності є конфіденційною згідно із законом України "Про державну статистику".